

Rigsdagstidende.

1857. Forhandlingerne paa Landstinget. № 9.

Tiende Session.

6te Møde.

Onsdagen den 7de October.

(Fortsat.)

Thalbieter (fortsat): Derimod gjælder dette ikke om Bestemmelserne angaaende de større Vandløb, som jeg antager for at være Hovedhjørnestenen for det hele Foretagende. For at Alt kan gaae vel, maa disse større Vandløb være fuldkommen regulerede og istand til at modtage alt det tilløbende Vand, og jeg troer, at hvis der ikke skeer Forandring i Udfæstels Bestemmelser i denne Henseende, vil man ikke komme til det forønskede Resultat. Hvad der især standser det hele Foretagende paa mange Steder, er Vandmøllerne. Det er det store Onde, vi bestandig lide af paa mange Steder; det er navnlig de ubetydelige Møller, der ikke have stor Værdi, der gjøre ubodelig Skade for store Landstrækninger. Det er ikke alene de Private, der tabe herved, men det er ogsaa et Statstab; der er flere 100, ja 1000 Tdr. Land, der aldeles ligge øde som Sumpe; det er næppe, at Gierne kunne faae Høet, som er daarligt, da de maae tage det op af Vandet, ligesom de ofte heller ikke kunne faae deres Tørv bjergede og i de tilgrændsende Agre er det ikke muligt at tænke paa Afføining, saalænge dette Forhold eksisterer. Jeg har som Medlem af Kjøbenhavns Amtsråd i en lang Række af Aar været Delegeret i et Udvalg, som har havt med disse Vandløbs Ordning at bestille, og der har jeg samlet endel Erfaringer. Jeg har ogsaa, under Bestræbelsen for faa godt som muligt at faae disse Forhold ordnede med Møllerne, søgt at benytte mig af den senere

Lov af 16de Marts 1851, men denne har viist sig ikke at være tilstrækkelig. Det er uheldigvis kun lykkedes med een Vandmølle. De Forandringer, vi her med Møllernes Samtykke og imod Erstatning have tilveiebragt, have viist sig meget gavnlige; hele Strækninger ere blevne frie for Vand, hvorved Engene ere blevne bedre, Tørvemoserne tilgjængelige og Agrene blevne lagte tørre, navnlig er man i fuld Gang med at draine de paagjældende Jorder. Jeg har endnu iaar været med at tage Synsforretning over Vandløbet, og vi saae der med stor Tilfredsstillelse, at hvor man før har gaaet og vadet paa siede Strækninger, der var der nu Rapsagre og Hvedeagre. Denne Erfaring, at betydelige sumpige Strækninger kunne blive til Agerland, viser, at jeg er berettiget til at sige, at disse Vandløbs Regulering er en Statsfag. Jeg troer ikke, at det gaaer an længere at overlade Sagen til Communerne efter Agerbrugets nuværende Udstrækning; men hvor der saaledes paa Grund af en eneste Mølle er 1000 Tdr. Land, som ikke indbringe $\frac{1}{10}$ af, hvad de kunde, der maa Staten træde til for at afløse disse Møller. Da nysnævnte Lov af 16de Marts 1851 var under Forhandling her i Thinget, yttrede flere Medlemmer af Thinget, at det var bedre, at man hellere end at overlade disse Forhold til Møllernes gode Villie og henstille til dem, om de vilde gaae ind paa en Afføining, strax gav en Expropriationslov, som havde til Følge, at disse Vandmøller, som ikke vare af Betydning i Forhold til den Skade, de gjorde, kunde mod fuldstændig Erstatning blive nedlagte, og den daværende Indenrigsminister sluttede sig dertil. Han erklærede, at han var villig til at gaae ind paa en saadan Lov; han var entig med